

OPEN PLATFORM ENTREPRENEURSHIP EDUCATION FOR FUTURE WORK

Kysely Satakunnan
yläkoulujen opinto-ohjaajille
Syksy 2022

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Opo-kyselyn lähtökohdat ja tarve hankkeen näkökulmasta

Open platform –hanke, ja sen sisällöt, on ensisijaisesti kohdennettu toisen asteen opiskelijoille, opetushenkilöstölle sekä yrityksille. Vuoden 2022 aikana selvitettiin kyselyllä ko. kohderyhmille heidän kokemuksia ja käsityksiä työelämästä ja työelämässä tarvittavasta osaamisesta. Kysely toteutettiin tausta-aineistoksi digitaalisen osaamisympäristön tuottamiselle. Siihen saatiin 286 vastausta.

Valtaosa vastauksista on toisen asteen opiskelijoilta, joista lukiolaisia 62,8 % (195), ammatillisen koulutuksen opiskelijoita 22,4 % (64). Muiden vastaajaryhmien vastausmäärät jäivät selvästi alle tämän (0-3,5 % vastauksista).

Vuoden 2022 aikana toteutettu kysely ko. kohderyhmille osoitti, että **toisen asteen opiskelijoiden tärkeimmät kontaktipinnat työelämään ovat**

- 1) perusopetuksen aikainen TET-jakso (93,4 % vastauksista),
- 2) kesätyöt (63,7 %) sekä
- 3) tutustuminen vanhempien työhön tai yritykseen (47,1 %).

Koulussa kuullut yrittäjien tarinat olivat tuttuja 29,7 % vastaajalle, 27,4 % vastaajista on työskennellyt opintojen ohella ja 20,5 % vastanneista on käynyt yritysvierailulla (ks. seuraava dia).

Halusimme hankkeessa selvittää tarkemmin yläkouluissa toteutettavien TET-jaksojen toteutumista ja sisältöjä, voidaksemme tuottaa paremmin tarvetta vastaavia yrittäjyyskasvatuksen sisältöjä toisen asteen oppijoille ja löytää perusopetuksessa toteutettuun ohjaustyöhön jatkumoa. Kumppaneita kyselyn toteuttamisessa olivat maakunnallisen yrittäjyyskasvatuksen strategian päivitystyö (YES Satakunta/ Prizztech Oy) sekä Satakunnan ELY-keskus/ TE-palvelut.

Kokemuksesi työelämästä ja kohtaamisesi työelämän kanssa.

Voit valita useita vastausvaihtoehtoja.

Vastaajien kokonaismäärä 286, tässä kysymyksessä 259

Olen tutustunut työelämään koulun TET-jaksolla.	93,4%
Olen ollut kesätoisissa.	63,7%
Olen ollut vanhempieni mukana heidän työpaikalla ja/tai yrityksessä.	47,1%
Olen kuullut yrittäjien yritystarinoita koulussani.	29,7%
Olen työskennellyt opiskelun ohessa.	27,4%
Olen käynyt yritysvierailulla.	20,5%
Olen ollut opintoihini liittyvässä työharjoittelussa.	14,7%
Olen ollut toteuttamassa yhteistä projektia/projekteja työelämän/yrityksen kanssa.	6,9%
Olen aikuisopiskelija ja ollut mukana työelämässä ennen opintojani.	4,2%
Muu, mikä?	0,8%

Lähde: Open Platform... -hankkeen (ESR) kysely (2022) toisen asteen opiskelijoille, opetushenkilöstölle ja yrittäjille heidän kokemuksista ja käsityksistä työelämästä ja työelämässä odotetusta osaamisesta.

Kysely yläkoulujen opoille

Tällä kyselyllä YES Satakunta/Prizztech Oy ja Satakunnan ELY-keskus selvittävät työelämä- ja yritys yhteistyön kehittämistarpeita (yrittäjyyskasvatus) satakuntalaisissa yläkouluissa, osana opintojen ohjausta. Kysely kohdentuu yläkoulujen TET-jaksojen toteutukseen ja on tarkoitettu yläkoulujen opinto-ohjaajille.

Käynnissä olevassa yrittäjyyskasvatuksen digitaalisen alustan kehittämishankkeessa (ESR) on tullut esille, että yläkoulun TET-jaksot ovat toisen asteen opiskelijoiden, etenkin lukiolaisten, merkittävän työelämäkokemus mahdollisten kesätöiden ohella.

Maakunnallisen työelämäntuntemuksen lisääminen eri tavoin on tärkeää mm. osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. TE-palvelu-uudistuksessa 2025 oppilaitokset ja TE-palvelut asettuvat saman organisaation, eli kunnan alaisuuteen. Tämä toivottavasti lähentää ja tukee yhteistyön tekemistä oppilaiden ohjauksessa kohti omaa paikkaa osaamisen hankkimisessa ja työllistymisessä työmarkkinoille.

Tämän kyselyn yhteenvetoa hyödynnetään:

- Satakunnan yrittäjyyskasvatusstrategian päivittämisessä (YES Satakunta/ Prizztech Oy),
- ELY-keskuksen tiedon välittämisen kehittämisessä siten, että yritysten/työnantajien tarpeet tavoittaisivat opinto-ohjaajat nykyistä paremmin,
- Satakunnan ELO-verkoston työskentelyssä (Satakunnan ELY-keskus),
- yrittäjyyskasvatuksen digitaalisen alustan kehittämistyössä (ESR-hanke/ Prizztech Oy).

Kysely yläkoulujen opoille

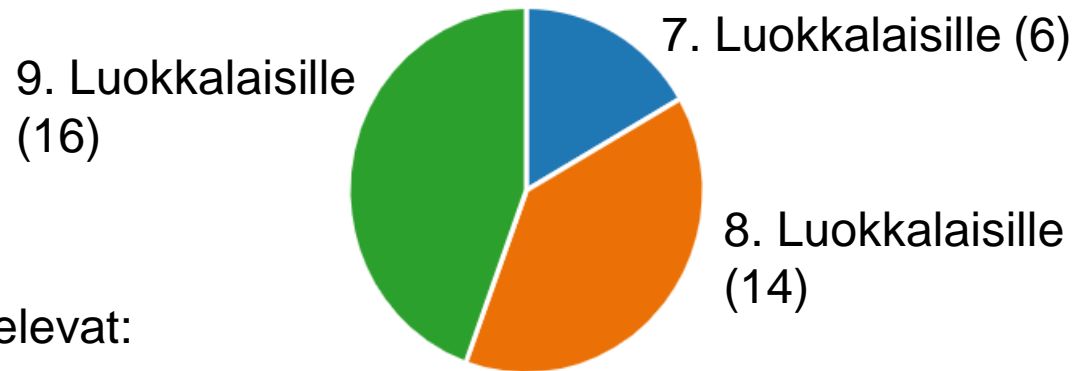
- Vastaukset 27.12.2022
- Vastauksia 16 kpl
- Mukana 12/16 Satakunnan kuntaa

Koosteessa on kuvattu keskeiset Satakunnan yläkoulujen opinto-ohjaajien vastaukset TET-jaksojen toteutukseen ja sisältöihin liittyen. Vastaukset on muokattu siten, etteivät yksittäiset vastaajat tai kunnat käy vastaukista ilmi.

Kyselyn tuloksia ja niihin liittyviä jo olemassa olevia ratkaisuja sekä kehittämistoimenpiteitä läpikäydään opinto-ohjaajille keväällä 2023 järjestettävässä tilaisuudessa. Samalla etsitään yhdessä ratkaisumalleja esille nousseisiin sekä nouseviin toiveisiin ja haasteisiin.

TET-jaksot yläkouluissa

Kaikissa kyselyyn vastanneista kouluista (16 kpl) järjestetään TET-jakso vähintään perusopetuksen 9. luokkalaisille.

TET-jakson pituudet vaihtelevat:

7. lk

- Muutamasta tunnista päivään
- Koulun sisäinen TET (esim. siivous, ruokala)

8. lk

- Yleisimmin 5 päivää
- Myös lyhyempiä tai koulun sisäisiä

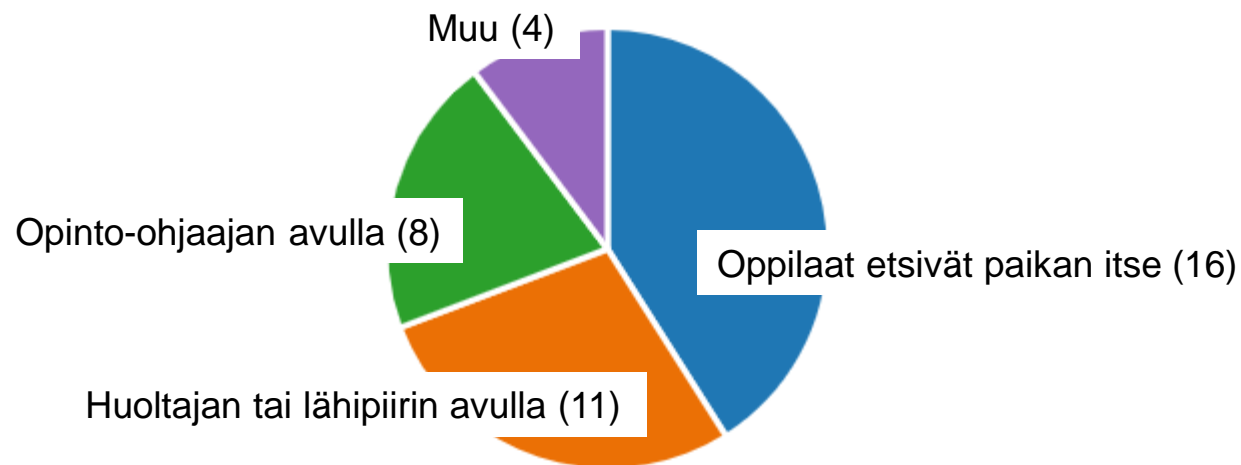
9. lk

- 5 päivää
- 2 x 5 päivää/2 viikkoa

Opojen ajatuksia TET-jaksojen määrästä ja pituudesta

- Pääsääntöisesti TET-jaksojen määrä vaikuttaa toimivalta mutta jaksoja voisi olla enemmänkin.
- Ainakin 8. luokan oppilaat ovat toivoneet lisää työelämään tutustumista kouluissa, joissa TET-jakso on vain 2 päivää.
- Paikkakunnan pienuus voi vaikeuttaa TET-paikkojen löytämistä.
- Koulutyöstä irrottamisen vaikeus todetaan yhdeksi syyksi järjestää enemmän TET-jaksoja 9. luokalla.
- TET-jakson kesto on lisätty mm. ennakkotehtävänä toteutettavana hakemuksena.

TET-paikan löytäminen

Muut vaihtoehdot ovat:

Koulusosionomi

Koulunuorisotyöntekijä

Nuorisotyöntekijä

Oppilaat ideoivat mahdollisia paikkoja yhdessä

Oppilaan mielenkiinnonkohteita selvitetään

- Keskustelemalla
- Avotestien, haastatteluiden ja lomakkeiden avulla
- Aiempien vuosien TET-jaksoilta tehtyjen oppilasvideoiden avulla
- Jatko-opintosuunnitelmia pohtien
- Yleisesti aloja tunneilla läpikäyden

Lisäksi

- TET-sopimuksessa saatetaan kysyä tavoitteita tarkemmin
- Eri vuosina osallistutaan eri ammattialojen TET-jaksoille

Oppilaiden TET-paikkatoiveiden arvioidaan toteutuvan hyvin

- Toiveiden arvioidaan toteutuvan oppilaista 50-80 % kohdalla (94 % vastauksista).
- Kukaan vastanneista ei arvioi kaikkien oppilaiden toteutuvan TET-jaksoilla.

Yhteys työelämään ja yrityksiin

Opinto-ohjaajien vastauksissa on paljon hajontaa tavassa olla yhteydessä oman alueen työelämään/yrityksiin. Yhteydenpidon tavat vaihtelevat henkilökohtaisista kontakteista ja suorasta yhteydenpidosta yleisiin yritysvierailuihin (mm. TET-jaksojen aikana) ja yritysten järjestämiseen tilaisuuksiin osallistumisina. Pienen paikkakunnan etuna nähdään hyvä paikallistuntemus.

Tarve kehittää yhteydenpitoa näyttää ilmeiseltä. Paikoin yritysyhteistyötä ei juurikaan ole.

Keskeisinä yhteistyökumppaneina mainitaan

- YES ry:n yritystreffit
- Satakanta
- Nuorkauppakamarit
- Kauppakamarit
- Rotaryt
- 4H
- TE-palvelut

Tiedonsaanti

Opinto-ohjaajista noin puolet (56 %) kokee saavansa riittävästi tietoa alueensa työ- ja elinkeinoelämästä sekä sen osaamistarpeista voidakseen huomioida nämä opinto-ohjauksessa.

- Yhteistyötä yritysten ja työelämän kanssa toivotaan lisää
- Yritysten toivotaan lähestyvän oppilaitoksia ja tarjoavan yhteistyötä
- Sirpaleisen tiedon sijaan toivotaan koottua tietoa

Toiveiden tynnyri

- Paikkakunnittain koottu tietokanta yrityksistä
- Yritysten aktivoituminen ja kiinnostuksen osoittaminen oppilaitosten suuntaan
- Systemaattiset yhteistyömallit työelämäyhteyden ylläpitoon
- Opinto-ohjaajille vierailumahdollisuuksia TET-paikkoja tarjoaviin yrityksiin
- Yrittäjyyden valmis opetuspaketti

Onnistuneen TET-jakson elementtejä

- Työelämässä/yrityksessä tapahtuva hyvä ohjaus ja muutenkin valmistautuminen työelämätutustujien tuloon
- Kun työelämässä on ymmärretty TET mahdollisuutena myydä alaa tulevaisuuden tekijöille ja asiakkaille
- TET-paikan hakeminen on oppilaalle arvokas onnistumisen kokemuksen mahdollisuus
- Kun TET-paikka poikii kesätyöpaikan tai saa hakeutumaan alalle opiskelemaan
- Kaikille opettajille tarjotaan mahdollisuus vieraillla työpaikoilla: tutustuminen alaan ja oppilaan näkeminen eri tavoin kuin opettamansa aineen tunneilla
- TET-paikoista tuotetaan esitys vanhempainiltaan: monipuoliset työt ja kokemukset